



Štev. 12.

Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Gospodarstvo na železnih in racionalizacija.

Na 2. konferenci obratnih delavskih svetov nemških železnice s. Hans Jahn predaval o racionalizaciji na državnih železnicah. Ker se z vprašanjem racionalizacije bavijo tudi vodilni faktorji naših železnice, smatramo za potrebno priobčiti glavne misli gornjega predavanja kot pravočasno opozorilo, da se prepreči obojestransko slabe posledice napačno izvajane racionalizacije.

Racionalizacija je geslo, ki že nekaj let vznemirja misli in načrte vodilnih faktorjev vseh večjih podjetij, grozeč s čim ostrejšo konkurenco. Strokovno gibanje se načeloma ne upira racionalizaciji, pač pa mora odločno pobijati enostransko izvajanje racionalizacije, ki ima v svoji enostranosti to posledico, da samo s tehničnimi pridobitvami in izpopolnitvami na gospodarskem in socialnem polju, ne prinaša nobenih drugih koristi. Propagatorji racionalizacije smatrajo danes glavno svojo nalogo le za nekaj tehnični problem. Vsa njih pozornost velja le izpopolnitvi strojev, avtomatov in delavnih metod. Glavni produkcijski faktor »delavec« prihaja v njih računih v poštev le kot običajna delavna številka. V načrtih za racionalizacijo se ne upošteva fizioloških in psiholoških potreb delavca. To je poglavitno zlo in napaka vseh propagatorjev racionalizacije in strokovne organizacije morajo biti stalno pripravljene ter zadosti močne, da napačne in za delavstvo pogubonske načrte uprave, tičočih se racionalizacije, zadrže ter tisto število uradništva, ki je takim načrtom nasledilo, zopet privedejo nazaj na pot pravega načina dela in smotrene racionalizacije.

Današnji način racionalizacije je zgrešil svoj gospodarski namen. On ni pojačal nakupovalne moči delavstva z zvišanjem plač in niti ne z znižanjem cen. Povečanje produkcijske moči se ne izrablja za fakično povečanje in pocenitev produkcije, marveč v prvi vrsti za zmanjšanje delavnih sil, to je, za odpust delavstva in s tem za povečanje brezposelnosti. Praktično pomeni torej ta način racionalizacije le, da se poceni enako visoka — ali celo nižja — produkcija s tem edinim namenom, da podjetnik poveča svoj dobiček. Ta, mogoče nezaželjena, posledica racionalizacije pa povzroča nadaljno znižanje kupne moči in sicer vsled izgube zaslužka brezposelnih, ki se morajo v nakupih omejiti na najpotrebnejše, in pa vsled znižavanja plač, ki ga povzroča velikansko število brezposelnih, ki si iščejo zaslužek za vsako, še tako nizko ceno. Racionalizacija je torej z udarcem po delavstvu zgubila svoj gospodarski cilj.

Predavatelj nato obravnava racionalizacijo kakor jo hočejo izvesti nemške državne železnice za bližnjo bodočnost in te načrte načelno kritizira. Glavni napor uprave so usmerjeni v smer, da se čim najbolj poenostavi **vozovni park**. Napram 210 tipom lokomotiv, ki so bile v obratu leta 1913, obratuje sedaj le še 60 tipov, v načrtu pa je predvideno, da se ima teh 60 tipov še v najkrajšem času reducirati na največ 40 tipov. S tem se bo omogočila izdelava nadomestnih delov v množinah (Massenartikel) ter bo tako tudi čim manj kapitala investiranega v skladiščnih zalogah. In s tem, seveda, zaposlenega tudi manj delavstva.

Vsled racionalizacije so največ trpele delavnice. Od 114 delavnic, ki so obstojale leta 1920, jih danes obratuje le še 78, od 4500 mest za popravila lokomotiv, jih obstoja danes le še 1200. Število delavstva je padlo od 118.525 z dne 1. I. 1926 na 101.900 z dnem 1. I. 1930. Torej skoraj za 10%. Istočasno pa se je povečala produkcija za 27% in to v glavnem vsled poenostavljenosti tipov lokomotiv in zboljšanja strojev. Delavnice so danes specializirane ter urejene le za popravila gotovih vrst strojev in voz in vedno naraščajoča storitev posameznih delavnic ima za posledico nadaljne ukinitve delavnic. S tem v zvezi pa koraka obubožanje tam stalno naseljenega delavstva, ki pade kot brezposelno, v breme dotičnim občinam ter resno ogroža proračune marsikaterih občin. Če se bo racionalizacija v tem pravcu nadaljevala ter se bo posvečalo pažnjo le tehnični strani, istočasno pa se popolnoma ignoriralo delavno silo — človeka — in če se ne bo vsled novih pojačanih produkcijskih metod tudi primerno zmanjšalo delavnega časa, racionalizacija ne bo prinesla dobička in blagostanja, marveč bo v kratkem zažela izvajalce racionalizacije, zlasti ako so to podjetja v državni eksploataciji. Ta podjetja bodo morala direktno ali posredno potom občin prevzeti nase vsa bremena, ki so nastala kot posledica vsled tako napačno izvajane racionalizacije.

Racionalizacija si postavlja še nadaljni cilj: Odpraviti premijski in akordni sistem, odnosno plače za izdelavo posameznih kosov. Sedaj vpeljeni akordni sistemi, odnosno razne premije za nadprodukcijo, za izdelavo v istem času večjega števila kosov, so vpeljeni od propagatorjev racionalizacije le za prehodno dobo s tem namenom, da se tekom par let v posameznih delavnicah natančno ugotovi kolikor zmore posamezen delavec vodločenem osemurnem delavnem času največ producirati. Da delavec, zlasti nezaveden — res izrablja vse delavne svoje moči, mu uprava za nadprodukcijo izplačuje premije in celo nadpremijske. Prišel pa bo čas, ko bo uprava imela svoje račune zaključene, preglede iz vseh posameznih delavnic sestavljene in tedaj bo na podlagi nekaj letnih izkušenj zaposlenemu delavstvu diktirala povprečno storitev (toliko in toliko dela mora tekom osmih ur izvršiti). Pri tem bo seveda vzela za bazo ono delo, ki ga je preje delavec izvršil na podlagi obljubljenih premij in nadpremijs. Istočasno pa bo seveda ukinila vsako izplačevanje premij ter zahtevala isto storitev za navadno dnevno plačo. Ta pogled v bodočnost naj bo resno svarilo delavstvu, da se ne polakomni trenutne ugodnosti, da ne bo potem po lastni krivdi leta in leta plačevalo težak račun za svojo nepremišljenost. Seveda se bo z ukinjenjem akordnih in premijskih sistemov povečala akcijska baza organizacij, ki bodo morale tedaj voditi energičen boj za zvišanje urnih plač.

Strokovne organizacije se morajo boriti za formo in način izvedbe racionalizacije, morajo najostreje nastopiti proti napačni racionalizaciji, ki je istovetna z direktnim izrabljanjem delavnih sil in lovom za dobičkom. Strokovne organizacije se morajo z vsemi silami boriti za resno racionalizacijo, ki bo ščitila

delavno silo in si bo postavila za cilj zboljšanje splošnega blagostanja.

Racionalizacija ni samo tehničen problem, njeni načrti morajo biti zelo obširni in se ne smejo koncentrirati le na izdelavo enega produkta, odnosno na zvišanje storitve. V racionalizacijske načrte spada v prvi vrsti vpostavitve ravnotežja med produkcijo in porabo. Zvišanje produkcije mora imeti na drugi strani protutež v odgovarjajočem zvišanju nakupovalne zmoglosti mas, bodisi vsled znižanja cen posameznih predmetov, ali povišanja delavskih plač. Tu velja izrek: Kdor ne napreduje, ta nazaduje. Če izostane povečanje nakupne moči mas, se pridružijo iz samo tehnično racionaliziranih obratov nove vrste brezposelnih armad brezposelnih in dnevni konsum pada.

Racionalizacija nikakor ne sme zmanjšati števila zaposlenih. V kolikor je vsled racionalizacije v enem podjetju nastopila potreba po redukciji delavstva, je dolžnost onega, ki je izdelal načrt za racionalizacijo, da najde neke izenačenja in zaposlitev prostih delavnih moči, da jih zadrži v produkcijskem procesu.

To izenačenje se da doseči z skrajšanjem delavnega časa in to v dvojni meri: z dejanskim skrajšanjem delavnega časa in z znižanjem starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine ali rente. Da se obvaruje brezposelne delavce pred obubožanjem, se mora spopolniti

zavarovanje za brezposelnost. Enako je potrebno spopolniti in razširiti posredovalnice dela, da se bo brezposelne čim prej zopet spravilo v delo.

Racionalizacija ni nikaka privatna zadeva podjetnika. Na racionalizaciji je zainteresirana velika večina naroda, to je delavci in konsumenti. Naloga države je, da nadzoruje racionalizacijo in škodljivo racionalizacijo prepreči. Država mora zlasti nadzorovati racionalizacijo, ki so jo uvedli karteli in trusti v prvi vrsti le za to, da izrabljajo konsumenta, v splošnosti pa ne prinaša ta racionalizacija nikake koristi. Svoje urade, ki imajo nadzorovati vse obrate, mora izpopolniti in pritegniti k sodelovanju kot poklicane zastopnike organiziranega delavstva.

Racionalizacija postavlja toraj strokovne organizacije pred velike naloge na gospodarsko-političnem polju. Pri tem pa seveda ne sme pozabiti na naloge v okviru podjetja samega. Organizacija si mora priboriti pravo soodločevanja glede vpljave novih delavnih načinov in glede reorganizacije obratov. Delavno ljudstvo v obratih mora razpolagati z vsemi sredstvi, da zaščiti zdravje telesa in duha ter moralne in materijalne interese pred pogubnimi posledicami napačne racionalizacije. Istočasno z uvedbo racionalizacije morajo strokovne organizacije postaviti zahtevo in izvesti soodločevanje delavstva v obratih.

V izobrazbi je moč!

Zakaj morajo delavci čitati knjige?

Za samoizobrazbo je iznajdba tiska epohalnega pomena. Tiskajo nam danes knjige in časopise. Knjige so trajnejše vrednosti, dočim ima časopisje večinoma le trenutno vrednost.

Tisk je najvažnejši kulturni pomoček. Zlasti za delavstvo je tisk velikega pomena. Marsikateri delavec, ki je zaradi socialnih razmer moral prijeti že v rani mladosti za delo, želi in ima pravico, da porabi vse pomočke za samoizobrazbo. Tudi delavec, enakovrni državljani, ima popolno neomejeno pravico, da se pouči o vprašanih, ki ga zanimajo. Nekateri žele poznati naravoslovje, drugi zgodovino, zopet drugi verske probleme, tretji sociologijo, četrti politična gibanja, peti bistvo in življenje človeka, šesti modroslovno vedo ter nje teorije in teze. Vse to in še mnogo drugih vprašanih je, ki delavca zanimajo. To so sadovi kulture in sadovi razvoja, do katerih je opravičen vsak človek. Hrepenenje po kulturi, samoizobrazbi, v kateri koli vedi ali panogi je naraven pojav in pravica človeškega rodu, ki more le kot celota in če svobodno misli, napredovati.

Zadostuje naj samo en zgled, da si bi jih lahko našli celo kopo.

Galileo-Galilei je trdil, da se suče zemlja okoli sonca. Danes ni nobenega dvoma več, da je imel Galilei prav. Vendar so ga takrat obsodili po nekih cerkvenih paragrafih ravno tako kakor razne čarovnice.

»Eppur si move!« je zaklical pred obsodbo. In vendar se suče! Tako je rekel, pa so ga obsodili v pregnanstvo, ker je trdil resnico.

Ta dogodek sam nam že dokazuje, kako se je nekaj zatiralo duha, resnico in s tem oviralo napredek. Cerkveni sodniki so se motili: namesto, da bi pospešili, da se stvar razčisti, da se dožene in nje same in javnost prepriča, kaj je resnica in kaj ni, so zaključili gotovo važno vprašanje s tem, da so moža, ki je vprašanje izprožil — obsodili. Obsodili so pametnega človeka zato, da so v nevednosti zatirali resnico.

Kultura je splošna last človeštva. Zato nima nihče pravice, niti posamezne sofisticne ali verske sekte — spominjamo samo na papežev indeks knjig — zatirati samoizobrazbo človeštva, temmanj delavstva, ki se želi v svoji idealni ljubezni do znanja in spoznanja sveta samoizobraževati.

Možnosti, da se človeštvo izobražuje, da s svojimi študijami izpopolnjuje ali si olajša kruh in koristi splošnosti, je tako moralno močan zakon, kakor noben drugi.

Današnja šolska in družabna izobrazba ne more vsega dati človeku; koliko ljudi je namreč nesrečnih vse življenje zaradi raznih zmot in prevar, ki bi se jim lahko ognili, če bi se jim dalo priliko, da se pouče o tem, kako jim je ravnati v tem ali onem položaju, v teh ali onih okoliščinah. Temeljita samoizobrazba ne more nikdar škodovati, pač pa dvigati ponos in koristnost človeka.

Zato se nam zdi srednjeveška inkvizicija nerazumljiva in nezmiselna, še posebej nezmisliva, ker je bila z njo združena duhovna inkvizicija, po kateri še danes hrepene nekateri klerikalni krogi, združeni v katoliški akciji, tudi pri nas. To v splošnem. Vzgoja v navadnem smislu je sicer nekaj drugega, toda tudi vzgojitelji morajo biti brez klikarskih predsodkov.

Mednarodni združni dan

6. Julija je mednarodni združni dan. Sodrugi, praznujte skupno z združnimi organizacijami praznik internacionalnega združnega dneva dne 6. Julija 1930.

Iz intervencij.

Pri mašinskem oddelku je naš savez vložil intervencije radi:

dodeljevanja delavcev h kurjaški službi v Rogatcu po njih starosti in strokovni usposobljenosti;

podeljevanja dopusta v kurilnici Zidani most tako, da bo vsakdo vsaj en dan preje obveščen, da ima odobren dopust in ne tako, kot se prakticira sedaj, da zve, da ima dopust šele dotični dan enkrat dopoldne, ko že par ur brezplačno dela;

menjave strojevodij, zaposlenih pri rezervah na postaji Ljubljana glavni kolodvor, tako, da ne bodo eni preveč oškodovani na zaslužku.

Gospod načelnik mašinskega oddelka je izjavil, da bo prvo in drugo točko uredil v smislu intervencije, glede menjave strojevodij pa je izjavil, da predlogu ne more ugoditi, ker ni vsakdo sposoben za premik z osebnimi in garniturami brzih voz, pač pa bo odredil, da se bo zaslužek vseh pri ljubljanskih rezervah zaposlenih strojevodij približno izednačil, da ne bodo eni gmotno oškodovani napram drugim. Nadalje je bila vložena še sledeča intervencija:

radi kršenja osemurnega delavnika kurilniških delavcev v Rogatcu, kjer se jih pod pretnjo odpusta iz službe sili v njih prostem času po 3 ure brezplačno razkladati premog.

Pri g. direktorju smo vložili:

predstavko radi ukinjenja tekom preteklega meseca vpeljane 24/24-urne službe za strojne čistilce na glavni progji.

Pri g. načelniku saobračajnega oddelka se je vložila zahteva, da naj se v bodoče pri sestavi turnusov, da bo direkcija o možnosti izvedbe od nje odrejenih turnusov pravilno informirana ter bo vedela ali so turnusi vzdržljivi in ne prenaporni, vedno pusti voziti z enim vlakovodjem ves turnus enega direkcijskega kontrolorja, odnosno za to pooblaščenega uradnika, ki naj na to na podlagi lastnih izkušenj upravi poroča o dobrih in slabih straneh turnusa.

Za lokalni premik naj se ne uporablja vsakega vlaka, ampak naj se premika le z onimi vlaki, ki so po komercialnih določbah zato določeni, da se omeji samovolja nekaterih postaj in tudi s tem omeji nesreče.

Vpelje naj se glede nabiralnih vlakov sistem, kot je že vpeljan v več drugih državah, to je, da se pusti nabiralni vlak, ko je z delom v eni postaji gotov in je proga prosta, voziti takoj v drugo postajo in tako dalje, kar je tako v interesu uprave, ki bo zmanjšala izdatke za kurivo in mazila ter tudi osebja. To naj se posebno vpelje za vse vlake v postaji Zalog.

Zgrešena politika podjetništva.

Proti gospodarski diktaturi podjetnikov.

Po vojni, ki je spravila vse gospodarstvo današnje kapitalistične družbe v silno zmedo, se vedno jačje ponavlja fraza o »ozdravljenju gospodarstva«. Fraza, ker drugače teh besed ne moremo imenovati, če pregledamo, s kakšnimi pomočki skuša kapitalizem — reševati gospodarstvo.

Kapitalizem ima pri tej svoji politiki dve glavni tendenci, prvič omejevanje in poslabšanje socialne zakonodaje in drugič poslabšanje življenjskega položaja delavcev z zniževanjem mezd in plač, kakor bi ne vedel, da se s tem zmanjšuje notranja kupna sila in tira veliko večino prebivalstva v obupen socialni položaj, kar znači ne le propast gospodarstva, ampak tudi propast človeštva. Človeštva, pravimo, ker je kapitalizem svetovna organizacija.

Ni pa dosti, da se za te parole zavzemajo samo kapitalistični krogi. Fraza o krizi gospodarstva preveča tudi celo vrsto fašističnih strank, razne klerikalizme, ki ji kapitalizem kupuje, da širijo propagando za diktaturo, hoteč s tem zatreti pravo mnenje ljudstva, zatreti svobodo, da pod krizo najbolj trpeči sloji ne morejo priti do besede in pametni razlogi ne do veljave.

Besed o gospodarski krizi torej ne smemo jemati tako, kakor jih gospodarski krogi izgovore, ker so neiskrene. Kapitalizem danes producira več kakor je produciral pred vojno, deli pa večje dividende. Delavstvo nima dela, vendar je v gospodarstvu kriza. Tu so torej drugi vzroki.

Glavni vzroki krize v gospodarstvu so napačni racionalizacijski ukrepi, carinska politika, cenovna politika kartelov in zlasti za vso Srednjo Evropo neobzirno oviranje inozemskih kreditov. To so glavni vzroki gospodarske krize, ki bolj in bolj zmanjšujejo skupno moč prebivalstva in s tem tirajo vse skupaj v katastrofalen položaj, ki se ga sami boje, pa mu v svoji naivnosti in sebičnosti sami posipljejo pot.

To ni samo naše mnenje. To mnenje izrekajo znanstveniki svetovnega slovesa. Vsi, razen podkupljenih so mnenja, da vodi sedanja gospodarska politika Evropo v propad, ki ni več daleč. Evropa mora kreniti nova pota, ki dvignejo socialni položaj prebivalstva. Ta pot pa pomeni: zadostno socialno zavarovanje, zadostno delavsko varstvo, zadostne mezde ter svobodo, ki popolnoma upošteva vse pravice onim, ki jih danes še nimajo. V takih razmerah je mogoče skupno delo, nikdar pa ne, kadar hočejo podjetniki diktirati. (Del. Politika.)

Dopisi podružnic.

Zidani most: Javen železničarski shod, ki se je pri nas vršil v soboto, dne 21. VI. 1930 je bil po daljšem času zopet zelo številno obiskan ter so vsi navzoči uvideli potrebo železničarske organizacije, ki je edino zmožna boriti se za zboljšanje položaja železničarjev. Koliko stvari bi se preprečilo, odnosno koliko krivic se osebju sploh ne bi pripetilo, če bi bilo kompaktno organizirano. Tako pa se danes delavca in nižjega uslužbenca izigrava povsod, ker je pretežna večina neorganiziranih in smatra za zadosti, da kritizira v gostilnah, ne iznese pa krivic na merodajnem mestu. Navedemo le en zgled, kako se postopa pri nas: V kurilnici Zidani most je že dalje časa vpeljana glede dopustov posebna praksa: Ti prosiš za dopust za gotov dan, a sploh ne zveš, če ti je dopust odobren. Pride dotični dan in ti prideš z nevoljo v službo, ker si moral odložiti kako važno zadevo ali pot, ker pač nisi dobil dopusta, delaš do devetih ali desetih dopoldne, nakar se te pokliče in zveš, da imaš ta dan že dopust. Med tem ti je že odpeljal vlak, odnosno moraš hoditi dve uri daleč domov in tako izgubiš cel dan dopusta. Savez nas je obvestil, da je tozadevno že interveniral pri mašinskem oddelku, vendar doslej še ni nič boljše, ker so se slični slučajji še nedavno dogodili. Pričakujemo, da bo gospod načelnik v kurilnici svojo prakso izpremenil in delavce vsaj en dan preje obvestil, če imajo odobren dopust.

Maribor: Železničarski sestanek, ki je bil pri nas dne 18. VI. z ozirom na neprikladno uro, ni bil tako številno obiskan, kot bi moral biti. Sklican je bil za peto uro popoldne ter se je zbralo le okoli 300 železničarjev, ki so z zanimanjem sledili referatu centralnega tajnika s. Stanke o intervencijah v Beogradu in splošnem položaju na železnici. Po tem sestanku se je v Mariboru zopet začelo živahnije delo za organizacijo, ker delavstvo spregleduje in se zaveda, do bo sedaj, ko se bo začel izvajati nov delavski pravilnik, potrebovalo močne opore.

Železničarji so na sestanku z ironijo obsodili zvezarsko taktiko in njene članke v raznih dnevnikih, ker je jasen dokaz, kako zvezarji delajo za delavstvo dejstvo, da je centralna uprava bolniške blagajne, ki je v zvezarskih rokah (cel centralni upravni odbor se sestoji 90% iz odličnih zvezarjev) odklonila izplačevanje hranarine delavstvu začetkom meseca, kakor je to sklenil ljubljanski občinski odbor na predlog naših sodrugov. Delavstvo danes demagoški zvezarjev noče več nasedati in tudi njih groženj se ne boji. Železničarji v Mariboru — Vaša

dolžnost je, da se v strnjениh vrstah oklenete Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije.

Jesenice: Javen shod na Jesenicah, ki se je vršil dne 22. VI. v dvorani gostilne Mesar, nas je vse presenetil. Točno ob določeni uri je bila dvorana nabito polna in so železničarji s tem pokazali zanimanje za našo organizacijo, ki je res delavska organizacija ter se bori za zboljšanje položaja delavstva in vseh ostalih nižjih kategorij nastavlencev in činovnikov. Nad 80 železničarjev je poslušalo našega s. Vuka, ki je v živih potezah poročal o intervenciji v Beogradu in govoril o splošnem položaju železničarjev. Vsi železničarji smo pozdravili skupen nastop organizacij (obsojamo pa zvezarje, ne člane, marveč one visoke gosposode v vodstvu, ki jim ni mar skupen nastop), ker vemo, da le v skupnosti je moč. Prihodnjič se bomo oglasili z našimi pritožbami, ker ne smete misliti, da je pri nas v Jesenicah vse v najlepšem redu. Marsikaj moramo pretrpeti kar pripisujemo v prvi vrsti še precejšnji neorganiziranosti železničarjev. Zato kličemo vsem onim, ki jim je položaj železničarjev in pridobitev pravic pri srcu, da ne oklevajo, ampak čim preje vstopijo v naše vrste — v naš savez.

Brežice: Po daljšem času se je zopet vršil tako pri nas kakor v Krškem javen železničarski shod, ki je bil res zelo potreben in katerega potrebo so priznali tudi železničarji s tem, da so se v obilnem številu udeležili. Besede referentov bomo upoštevali in upamo, da bomo tekom julija precej porastli na številu članstva.

Na centralo pa apeliramo, da podvzame vse korake na merodajnih mestih, da se ukine vpeljani 12-urni delavnik za naše največje reževe — strojne čistilce. Popolnoma neosnovana je trditev direkcije, da strojni čistilci v Brežicah ni zadosti zaposlen in da pri turnusu 12/24 nima dela, ki bi odgovarjalo res osebnemu delu. 12 urni delavnik je danes nekaj nezaslišanega.

Videm-Krško. V nedeljo, dne 22. junija smo imeli v podružnici Videm-Krško javen žel. shod ob 15. uri v prostorih gostilne Ivačič v Stari vasi pri Vidmu. Shod je otvoril predsednik podružnice s. Richlij, nakar je podal besedo centralnemu referentu iz Ljubljane, ki je nato v imenu centrale pozdravil vse navzoče udeležence, ki so se v precejšnjem številu udeležili shoda ter je nato orisal naporno delo centrale, ki se že skozi celih šest let bori za zboljšanje železničarskega položaja, koliko intervencij se je že moralo izvršiti za pridobivanje pravic železničarjem, katere smo že enkrat uživali, od katerih smo pa v preteku

I. A.:

Zgodba o železničarju, ki ni maral biti organiziran.

— Prosim Te, sodrug, tajnik, interveniraj, da se mi krivica popravi.

— Brez skrbi, sodrug, je odgovoril tajnik strokovne organizacije. — Zato je organizacija, da se krivice popravijo.

Stopil sem k vratom, da grem. Opravi sem svojo zadevo in moram v službo.

Kar nekdo potrka.

— Naprej, zakliče sodružica pri pisalnem stroju.

Vrata se odpro. Star mož vstopi.

— Dober dan!

— Dober dan, odgovorimo vsi in se nasmehnemo. Zakaj gotovo je naš sotrpiln zaveden, ker je prišel v organizacijo. Zato pozdravljen.

— Kakšne novice prinašate? vpraša tajnik.

Star mož, krepko raščen, privleče iz žepa papirje.

— Vpokojiti me hočejo, pravi.

Nimam nič zoper to, samo morajo mi všteti službena leta, ki sem jih imel kot delavec.

— Kaj mislite, da jih ne bodo?

— Stvar je zapletena, je začel razkladati. Tajnik ga je poslušal, beležil, kimal z glavo. Mene samega je zanimalo in sem se tudi vmešal v razgovor. Saj je organizacija naša zaščita, smo MI, je naša družina, zakaj bi ne poslušal te zanimive zgodbe o nekakih letih, ki mu jih nočejo šteti.

Tajnik je pregledal dokumente: — Se bo morda vseeno dalo narediti.

— Da, da, morate narediti. Zato ste organizacija. Če bi pa tu odklonili, pa vložite tožbo na Državni svet.

Mož je kar ukazoval. Nekaj mi je padlo v glavo in sem ga začel gledati.

— Bogme, sodrugi in člani se med seboj prijazno, veselo pogovarjamo. Ta pa, kakor da ni v čem sigurnen, kakor bi nečesa ne bil gotov. Tako seka besede samo človek, ki nekaj skriva.

Pogledam tajnika. Tajnik pogleda mene.

— Oprosti, rečem. — Kako pa se piše?

Možakar se obrne k meni. — Kaj me ne poznaš I. A.? V Nabrežini sva služila pred vojno. Ti premikač, jaz zavirač.

— O, poglej ga no. Ti si, Tone Č.? Spominjam se.

Nasmehnil se je in pokimal.

— Glej, glej, govorim in v jeziku me srbí. — Od kdaj si pa član Ujedinjenega Saveza Železničarjev? Nisem te še videl. Slišal pa sem, da si vedno rad kritiziral organizacijo.

Nekoliko je zmigal z rameni kakor človek, ki je v zadregi. Nato je rekel:

— Sploh nisem nikjer organiziran.

— Zakaj ne?

— Saj je to vse skupaj za nič. Kaj organizacija?! Nimam nič od nje.

Videl sem oči tajnika, kako so se odprle. Vzel je dokumente in jih dal nazaj Tonetu Č.

— Kaj? je vprašal Tone.

— Ujedinjeni Savez Železničarjev ni odvetniška pisarna, nego strokovna organizacija. Zbogom.

Tone Č., star železničar, stopajoč v penzijo, neorganiziran, je namršil obrvi.

— Zakaj pa ste pravzaprav strokovna organizacija??

Smeh me je posilil. Bilo je tisto vprašanje kakor predpustni dovtip.

Tajnik pa je odgovoril resno:

— Za organizirane člane je Uje-

dinjeni Savez Železničarjev. Člani so ustanovili svojo organizacijo in oni so, ki si z njeno močjo, ki je njihova združena moč, njihov MI, izboljšujejo svoje težnje. Zastojkarjev in tistih, ki organizacije ne marajo, pa ona ne pozna.

Jeznih korakov je mož odšel. Na kolodvoru je naletel na druge železničarje. Ves nejevoljen je govoril:

— Norci, ki ste organizirani... Saj organizacija nič ne dela. Časa imajo v centrali preveč. Skozi okno gledajo. Časopise čitajo. In nič ne delajo... Mene so celo ven vrgli. Prišel sem, da organizacija pointervenira v eni moji stvari, pa me je tajnik nahrulil. Vrata mi je pokazal in me ni hotel niti poslušati.

Železničarji so stopili okrog pripovedovalca in gledali nani. Nekateri so kimali z glavami in izpustili kakšno besedo:

— Zato se nam godi tako... Samo plačujemo članarino... Saj je res organizacija za nič.

Človek je potegnil dokumente iz žepa in razlagal:

— Za mojo pokojnino gre. Delal sem celih 27 let, moral bi imeti že 15%, a se mi ne da. Organizacija

zadnjih šest let pretežno večino zgu-
bili. Ostalo nam je le malo onih pra-
vic, ki smo jih uživali še pred vojno.
Nadalje je referent natančno poro-
čal o poteku intervencije, ki so se
vršile na merodajnih mestih v Beo-
gradu, kar je bilo tudi objavljeno v
zadnji številki Ujed. železničarja;
prečitale so se tudi spomenice, ka-
tere so bile predložene na mero-
dajnih mestih v Beogradu. Nato se
je shod zaključil in smo se mirno
razšli. — Ob sklepu shoda smo že-
lezničarji sklenili, da gremo vsi na
delo za ojačanje saveza, da ga oja-
čimo s pridobivanjem novih in za-
vednih članov. Geslo nam bodi: čim
več čvrstih glasov, tem več pridob-
ljenih pravic. — Naloga železničar-
jev pa bodi ta, da se med seboj pod-
pirajo in bratovsko ljubijo. Proč z
denuncijantstvom, prepiranjem in
preziranjem, ker princip je ta, kjer
se dva rujeta, tretji dobiček ima.
Dolžnost vsakega železničarja je,
da se zaveda, da brez sloge ni mo-
či. Če homo železničarji delali roko
v roki, takrat bomo dosegli vse, kar
potrebujemo za vzdrževanje nas in
naših družin.

Novo mesto: Za nedeljo, dne 6.
julija 1930 sklicujemo ob 14. uri po-
polne za podružnico Novo mesto
javen železničarski shod, na katerem
bo poročal referent centrale o delu
v bolniški blagajni, zadnji interven-
ciji v Beogradu in novem delavskem
pravilniku. Kraj shoda je razviden
iz letakov. Pozivamo vse železni-
čarje, da se tega shoda čim najšte-
vilneje udeležijo.

Ostali shodi: V nedeljo, dne 22.
in dne 29. junija so se vršili še lepo
obiskani shodi v Rakeku, Celju, Bo-
rovnici, Zalogu, Ptuj in Prager-
skem. Veliko zanimanje vlada po-
vsod za novi delavski pravilnik ter
je zato centrala saveza sklenila, da
ponatisne pravilnik v slovenskem
jeziku in ga dostavi vsakemu članu
saveza brezplačno.

Avstrijski železničarji odločni v obrambo svojih pravic.

Proti vladnim nameram železničarje oro-
pali pravic.

Avstrijski parlament se trenutno bavi
z osnutkom novele k zakonu o zveznih že-
leznicah. Novela zasleduje v glavnem dvo-
je: spremembo organizacije železnice samih
in potem, in to je glavno, hoče železničarje
oropati onih pravic, ki so si jih priborili s

OGLEJTE SI

bogato zalogo vseh vrst ku-
hinjske posode, razne svetiljke
za železničarje in še drugo v
to svrhu spadajoče blago, pri
tvrdki

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

pa se mi smeje. Tajnik me noče niti
poslušati.

Zopet so kimali poslušalci in v
prsih jim je vstajala jeza na tajnika
in na organizacijo.

— Hudiči... Odstopil bom...
Jaz tudi... Škoda članarine...
Raje jo zapijem... Če nočejo za
nas delati, naj jih vzame hudič...

Eden izmed vseh, ki so stali
okrog tega Toneta Č., pa je vprašal:

— Kako dolgo pa si že član?

— Kakšen član...

— Hm... Ujedinjenega Saveza
Železničarjev?

Tone Č. je mahnil z roko:

— Kaj sem neumen? Saj nič ne
delajo.

Tedaj so se naježile obrvi članov.

— Kaj, so rekli vsi hkrati. —
Kaj? Nisi član Ujedinjenega Saveza
Železničarjev?... Pa si upaš nam
tu lagati in zmerjati organizacijo in
tajnika?... Skoro bi nas spravil
proti organizaciji. Ti, mrcina nič-
vredna... Prav je imel tajnik, da
ti je pokazal vrata... Jaz bi te vr-
gel skozi okno...

Jeza je naraščala in Tone Č. je
začel že gledati ves preplašen, kam
bi se skril.

— No, poslušaj, Tone, je rekel
eden od navzočih. — Ti nisi potre-
boval organizacije celih 26 let.

težko borbo. Predvsem hoče vladna večina
spremeniti volilni red in statut o personal-
nem zastopstvu. Tudi pragmatiko bi vlada
železničarjem rada okrotila. Končno bi
vse to bilo šele samo sredstvo v doseg
cilja. Vladi se zdijo železničarske plače pra-
visoke in tudi penzije bi najraje odpravila.
Da bi vse te dalekosežne, reakcionarne na-
črte dosegla, namerava predvsem odpra-
viti tisto malo demokracije, ki vlada danes
na avstrijskih železnicah. Avstrijske zvez-
ne železnice so bile pred sedmimi leti ko-
mercijalizirane, postale so samoupravno
telo, ki ni direktno podrejeno ministrstvu,
ampak ima svoj upravni svet, s predsed-
nikom in generalno direkcijo. Železniško
osebje ima svoje personalno zastopstvo
v smislu zakona o obratnih svetih. Central-
ni odbor ima svoj sedež na Dunaju, v ka-
terem so zastopane vse glavne kategorije.
So pa potem še direkcijski odbori. Ti od-
borniki so službe prosti in se bavijo samo
z delom personalnega zastopstva. Vseh
službe oproščenih odbornikov obratnega
sveta je 93, ki prejemajo normalno plačo,
ki jim po kategoriji pritiče. So to neke vr-
ste poslanci personala in imajo vedno pol-
ne roke dela, ker morajo posredovati med
železniško upravo in osebjem. Toda želez-
nico oni nič ne stanejo, ker se celokupnemu
osebju odteguje gotov ulomek odstotka pri
plači, tako kot se odteguje n. pr. za bol-
niško blagajno ali za Delavsko zbornico.
Seveda pa se mora vse, kar se hoče ukre-
niti glede osebja, storiti sporazumno z
upravo. Kadar sporazuma ni mogoče do-
seči, tedaj odloči predsednik sam, kar se
pa zelo redko zgodi. Sedaj pa bi vlada na
pritisk Heimwehra in pa visoke birokracije
raa vse to temeljito izpremenila. Sporazum,
ki bi se sklenil med osebjem in upravo, bi
po novem vlada lahko razveljavila ter sa-
ma izdajala odločbe. To bi ne bil več spo-
razum, ampak diktat. Na ta način bi torej
vlada rada dosegla »večji vpliv« na želez-
nico. Vladi trdi, da stremi po depolitizaciji
železnice, v resnici pa hoče ravno tem spravi-
ti politiko v železniško upravo, kajti vlado
in parlament sestavljajo politične stranke,
katerim ni glavno vprašanje sposobnost,
ampak strankarska priпадnost. Saj se to
krasno vidi, da hočejo Heimwehri nežel-
ničarja dr. Straffella za generalnega direk-
torja, ki socialistov živih ne more videti.
Pred par dnevi se je vršila v parlamentu
generalna debata o omenjeni noveli. Pri tej
priliki je stari strokovnjak v železniških
vprašanjih, poslanec dr. Ellenbogen, imel
mojstrski govor. Razkrinjal je vse intrige
proti železničarjem, zlasti pa je zdelal bro-
šuro, katero je spisal bivši železniški urad-
nik in sedanjí poslanec dr. Greiler, ki danes
služi industrijski zvezi, ne pa lastnim to-
varštem. Radi te brošure ga je zveza na-
cionalnih železničarjev, katere član je bil,
izključila iz svojih vrst, dasi je njegov boj
naperjen proti socializmu. 77% avstrij-
skih železničarjev je v razredno zavedni
organizaciji. Zato bo ta poskus vlade, da bi
se jih dalo strokovno razorožiti, klaverno
propadel.

Dr. Ellenbogen je na koncu svojega go-
vora izjavil: »Ta projekt v tej obliki ne bo
nikoli zakon, zato jamči vsak posameznik
izmed nas s celo svojo osebo.« In že se
vrše velikanski shodi železničarjev po celi
Avstriji.

Železničarjem v Sloveniji!

Obleka se nikjer toliko ne kvari, zmeč-
ka, zamaže, kakor na potovanju. Človek pri-
de čestokrat v položaj, ko ne ve, kam bi se
obrnul, da bi se obleko zopet popravilo in
zlikalo. Da v bodoče ne bodete v skrbeh
za Vašo garderobo, se poslužite prilike, ki
jo Vam nudi **Wallet Express** v Ljubljani, da
Vam obleko zlika za 18 Din, na željo ke-
mično očisti, pošije in obrne, da zgleda kot
nova.

Vsem železničarjem in drugim potnikom
polagamo pažnjo na v tej številki našega
lista priobčeni inserat tvrdke **Wallet Ex-
press**, Ljubljana.

— Bil sem v Nabrežini organi-
ziran.

— To je toliko kakor: norca
sem se delal... Mi, člani organiza-
cije, se dobro zavedamo, da nam je
organizacija potrebna. Danes meni,
jutri tebi, in tako dalje. Sedaj ene-
mu, sedaj drugemu. Največkrat pa
vsem skupaj. Zato jo imamo in zato
smo člani in zato plačujemo. Kdor
pa tega ne priznava in se tega ne
zaveda, naj ne bo tako nesramen,
in naj ne zahteva od nje pomoči. Če
prej nisi vedel, da ti bo organizaci-
ja kdaj potrebna, bodi toliko koraj-
žen tudi sedaj, ko se te lovi za vrat,
da ne iščeš pri njej pomoči. Pojdi k
odvetniku! Nam organiziranim in
tudi samemu sebi si že s tem, da
nisi organiziran, škodoval. Bil si
coklja za vse zahteve, ki smo jih
stavili mi organizirani. Zakaj upra-
va je videla, da niso vsi železničar-
ji za tiste zahteve in jih ni upošte-
vala. In zato tudi mi sedaj, ko ti ne-
kaj zahtevaš, nočemo iti za tvoje
koristi v boj.

Povešene glave je odšel neorga-
nizirani Tone Č. Ostali so gledali
za njim.

Pa je rekel eden:

— Premalo še se zavedamo sa-

Internacionalni pregled.

**Avstrija: Napad na avstrijsko že-
lezničarsko organizacijo.**

Izmed vseh železničarskih organi-
zacij je avstrijska tako po svoji kom-
paktnosti, kakor po gospodarski mo-
či na prvem mestu. Ko se je leta 1923
spremenil upravni sistem avstrijskih
železnic ter se je ustvarilo samostoj-
no gospodarsko upravno enoto, si
je znala železničarska organizacija
priboriti dalekosežne ugodnosti in
pravo soodločevanja. Vse pridobitve
revolucije so bile z novim železničar-
skim zakonom potrjene kot zadoblje-
ne pravice, ki jih brez predhodnega
sporazuma med upravo in vodstvom
organizacije ni mogoče menjati.

Avstrijskim reakcionarcem je ta
položaj seveda trn v peti in hoče na
vsak način zlomiti moč organizacije.
Ker imajo nasprotne stranke v par-
lamentu proti socializmom malo ve-
čino, so dne 12. junija predložili v
parlamentu nov zakonski načrt, s ka-
terim naj bi se dosedanji železničar-
ski zakon v toliko izmenjal, da bi
imele vlada in parlament zopet pra-
vico vmešavati se v razmerje med
železničarsko upravo in uslužbenci,
ter da bi imela pravico dosedaj ob-
stoječe kolektivne pogodbe zamenja-
ti z drugimi.

Zlasti predvideva novi načrt no-
vo ureditev službenega razmerja ter
preosnovo personalne komisije, v
kateri naj se pojača vpliv višjega u-
radništva ter upravi zopet povrne
širša prostost pri razpolaganju z o-
sobjem.

Reakcionarne politične stranke
so tudi v imenu svojih že itak šibkih
železničarskih organizacij v parla-
mentu izjavljale, da se s to spremem-
bo strinjajo, med tem ko vodijo soci-
jalisti proti temu načrtu najostrejšo
borbo.

Tudi sodružna avstrijska železni-
čarska organizacija ne čaka prekri-
žanih rok, marveč je takoj sklicala
svoj državni svet, ki je odklonil vsa-
ko poslabšanje postojećih zakonov
ter glasno zaklical vsem, da naj se z
železničarskimi pravicami ne igrajo,
ker avstrijski železničarji so pripravljeni
svoje pravice braniti z vsemi
sredstvi. Oni so napadeni in bodo
znali vsak napad parirati.

Tudi ostale železničarske organi-
zacije, ki so številčno zelo šibke
(krščanska in nacionalna) so desav-
uirale svoje politične voditelje ter iz-
javile, da na predvideno poslabšanje
pod nobenimi pogoji ne pristanejo.

Takom zadnjih 14 dni so avstrij-
ski železničarji obdržali par sto pro-
testnih shodov, ki so potekali v naj-
večjem redu ter dokazali, da bodo
avstrijski železničarji znali odbiti
vsak napad na svoje pravice.

mega sebe. Saj ga vendar pozna-
mo, da ni bil nikdar naš. Pa smo ga
poslušali in mu takorekoč verjeli.
Mesto, da bi mu pokazali pesti, ko
je zmerjal organizacijo in tajnika.

Vsi so počasi pritrjevali.

— Hudičevu je to, je dodal dru-
gi. Vedno prej vsakemu nasprotni-
ku vse verjamemo, kakor svojim in
pa kakor svoji organizaciji. Ta To-
ne Č., ki je bil vedno proti organi-
zaciji, je v sili zbežal k nji, da mu
pomore. Hotel je za sebe izkoristiti
moč organizacije, dasi ni nikdar nič
za njo naredil.

Tajnik je postopal pravilno, a
mi bi ga skoro obsodili — samo ra-
di laži našega nasprotnika.

— To naj bo šola za nas, je re-
kel tisti, ki je prvi vprašal Toneta
Č., kako dolgo je že član.

Vsi so stisnili pesti in dejali:

— Naj še samo poskusi kdo...
Spoznal bo člane Ujedinjenega Sa-
veza Železničarjev.

Konec vsega je bil pa neugoden
za Toneta Č. Bil je upokojen, a ti-
stih let, za katere se je boril, mi ni-
so všteli. Sam ni mogel tega izvo-
jevati, drugi pa niso znali ali niso
hoteli. Na svoji koži je občutil, koli-
ko je resnice, če je organizacija ko-
ristna ali za nič.

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani,
priporoča pri zaprtju in drugih težkočah
želodca svojo preizkušeno

želočno tinkturo

**Čezurno delo v čehoslovaških delav-
nicah. (ITF.)**

Na Češkem se je leta 1929 uvedla
praksa, s katero se je obšlo zakonske
naredbe, ki v železniških delavnicah
predpisujejo strogo 8urni delavnik in
dovoljujejo čezurno delo le v izjem-
nih slučajih. Uprava si je, kadar je bi-
la v zadregi, pomagala s tem, da je
delavcem ukazala delati čezurno de-
lo, drugi dan pa jih je za toliko časa
poslala domov. (Enaka praksa, kod
se uvaja pri nas. Op. ured.) Ker pa
se na Češkem mora čezurno delo
plačati s 25% poviškom, je sodružna
češka organizacija to postopanje oži-
gosala potom svojih zastopnikov v
parlamentu ter dosegla, da je mini-
strstvo gornji način čezurnega dela
najstrožje prepovedalo ter odredilo,
da se mora vsako čezurno delo pla-
čati. (Kdaj bo pri nas ministrstvo v
vovorvanje zakona izdalo slično od-
redbo. Op. ured.)

**Dobički mednarodne družbe spalnih
voz. (ITF.)**

Brutodobički te družbe je znašal
v letu 1929 183,550.000 belg. frankov
in se je napram lanskemu letu pove-
čal za nad 12 milijonov. Tudi letos je
družba odpisala ogromne zneske za
rezervni sklad, izboljšanje vozovne-
ga parka, tako, da znaša po vseh teh
odpisih in dotacijah čisti dobiček
49,259.000 frankov in se letos izpla-
ča 20% dividenda (za vsakih 100
vloženih dinarjev dobi delničar za
en leto kar 20 Din obresti — pač
lep zaslužek. Op. ured.)

Istočasno pa je položaj zaposlene-
ga osebja zelo težaven, ker ne poz-
najo ne starostnega zavarovanja in
ne fiksnih plač in stalnosti, marveč
žive le od »napitnin«, kar je skrajno
poniževalno.

Dolžnost ministrstev v raznih dr-
žavah, tako tudi pri nas, bi bila, da
družbo prisilijo, da uvede starostno
zavarovanje za svoje uslužbence in
izvaja vsaj vse v državi postoječe za-
kone.

Češki železničarji zahtevajo 13. plačo.

Doslej so se na Češkem izplače-
vali koncem leta železničarjem po-
sební izredni prispevki, katere pa so
organizacije odklanjale z zahtevo, da
se uvede za novo leto obvezno izpla-
čilo 13. plače. V teh njihovih zahte-
vah jih je še podprla nečuvčna gesta
železniške uprave, ki je dala za leto
1929 izplačati te podpore le v zne-
skih po 100 do največ 200 Din.

Sedaj so nastopili enotno vsi že-
lezničarji in tudi ostali državni na-
meščenci z zahtevo, da se za leto
1930 že uzakoni 13. plača.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva,
plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz centrale.

Sprememba uradnih ur pri centrali.

V času od 1. julija do 31. avgu-
sta 1930, torej tekom meseca julija
in avgusta, smo vpeljali na centrali
uradne ure kot sledi:

Ob delavnikih od 7. ure zjutraj
do 14. ure popoldne, ob nedeljah in
praznikih pa od 9. do 11. ure.

**Delavski zaupniki! Funk-
cionarji strokovnih orga-
nizacij! Zavedni sodrugi
in sodružice! Bodite vsi
člani Cankarjeve družbe!
Letos oktobra dobite za
članarino Din 20.— štiri
krasne knjige. — Poagiti-
rajte tudi med sotrpini,
da postanejo člani. —**

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

**NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

Opozarjamo na to vse sodruge funkcionarje in vse članstvo, da ne bodo hodili na centralo popoldne. Sodrug delavci z Ljubljane pa naj mesto zvečer ta dva meseca pridejo, ako imajo opravilo, na centralo med opoldansko pavzo.

Postopanje z bivšimi člani.

Ker se sedaj zopet v večjem številu vračajo v organizacijo železničarji, ki so bili prej člani saveza, pa so zaostali po več mesecev, naračamo vsem podružnicam, da pri takih članih vedno izpolnijo novo pristopno izjavo, zlasti da točno napišejo naslov za list, na zadnji strani pristopne izjave pa naj napišejo, od kdaj do kdaj je bil član saveza in pod katero člansko številko in ali še ima staro člansko knjižico. Onim, ki še imajo staro člansko knjižico, ni treba plačati vpisnine, kdor pa knjižice nima, mora plačati tudi vpisnino Din 5.

Pošiljanje obračunov.

Vse podružnične blagajnike opozarjamo, da je zadnji rok za pošiljatev obračuna do 20 tega v mesecu za tekoči mesec. Torej obračun za julij 1930 morate poslati najkasneje do 20. julija 1930.

Centralna uprava USŽJ.

Dopisna šola za Esperanto.

B. Trpni deležniki.

Trpni deležnik (participo pasiva) pridevni se tvori s pritlikino -ata, -ita, -ota. N. pr.:

- a) pag-ata plačan-a-o, laud-ata hvaljen-a-o
- b) pag-ita poplačan, laud-ita pohvaljen
- c) pag-ota, ki bo plačan itd.

Trpni deležnik je podoben pridevniku in se tudi sklanja kakor pridevnik.

Poskusili bomo ponazoriti te deležnike s slikami. Naučite se sledeče besede: viro, mož, porti nositi, sako vreča. Pazite na slike in na tolmačenja:



La viro
portas
la sakon

La viro
portas
la sakon

La viro
portas
la sakon

La sako estas portata La sako estas portita La sako estas portota

La viro: portanto La viro: portinto La viro: portonto
la sako: la sako: la sako:
portata portita portota

Tolmačenje: 1. stolpec vodoravno: 1. mož nese vrečo; 2. mož je nesel vrečo; 3. mož bo nesel vrečo.

2. stolpec vodoravno: 1. vreča je nešena; 2. vreča je bila nešena; 3. vreča bo nešena.

3. stolpec vodoravno: 1. mož: nosilec; vreča: nešena; 2. mož: oni, ki je nesel; vreča: ona, ki je bila nešena; 3. mož: oni, ki bo nesel; vreča: ona, ki bo nešena.

(Nadaljevanje sledi.)

Razno.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru proslavlja dne 2. in 3. avgusta 1930 svojo petletnico obstoja društva. Dne 2. avgusta se vrši ob 20. uri akademija v dvorani »Union« (Götz), pri kateri nastopijo tudi delavska pevska društva (skupni zbor). Drugi dan, 3. avgusta, se pa vrši velika ljudska veselica v Radvanju, gostilna Anderle. — Odbor.

Železničarji-člani podružnice Ljubljana I. — pozor!

Podružnica Ljubljana I. priredi v nedeljo, dne 6. julija 1930 popoldne izlet v Podulik pri Sv. Jakobu ob Savi.

Ob 15. uri se dobimo v gostilniških prostorih našega sodruga Jekža v Poduliku.

Preskrbljeno je za domačo zabavo. Igrala bo tudi godba. Kdor noče hoditi peš, se lahko pelje tudi z avtobusom, ki vozi izpred Mestnega doma.

Prostovoljni prispevki, ki se bodo pobirali odnoso dohodke tega izleta je namenjen izključno le za podporni fond naše podružnice za podpore bolnim in onemoglim članom.

Pozivamo vse službe proste sodruge, da se našemu vabilu na izlet z družinami vred odzovejo!

To si je treba zapomniti!

Ko se je vrnila deputacija železničarskih organizacij iz Beograda je poslala vsem ljubljanskim dnevnikom prepis spomenic, da zainteresira za zahteve železničarjev najširše kroge.

»Jugoslovan« je prinesel obe spomenici v celoti in odstopil celo stran, »Slovenec« je enako prinesel skoro celi spomenici z malimi izpremembami, le »Jutro« spomenic ni priobčilo, marveč je objavilo le krajši komunikat.

Da to ni le slučaj je dokaz, da »Jutro« enako ni priobčilo članka s. Arha — vzroki naših premožgovnih kriz — med tem ko je »Slovenec« isti članek prinesel kot uvodnik.

Nasprotno pa »Jutro« pridno priobčuje notice in članke, ki mu jih pošilja »Udruženje jug. narodnih železničarjev«, v katerih mrgoli odkritih in prikritih napadov na naš savez.

Obveščamo o tem železničarje, da bodo znali to »objektivnost« tudi sami pravilno ceniti. Delavstvo pač rabi svoj dnevnik.

Poslovni uspehi Trboveljske premožkopne družbe.

V uvodniku zadnje številke smo naslikali položaj rudarskega delavstva ter sigurno vsakega delavca zanima, kakšen je položaj družbe same in v kakem položaju se nahajajo delničarji.

Te dni so dnevni listi prinesli izvlečke računskih zaključkov trboveljske družbe za leto 1929. Delniška glavica znaša Din 200.000.000.

Poslovni uspeh je znašal v preteklih letih v milijonih dinarjev:

	1925	1926	1927	1928	1929
kos. dobiček	94.0	99.8	104.9	106.2	107.7
davki	37.6	37.8	33.7	30.5	25.5
odpisi	1.3	6.5	18.4	16.4	19.6
čisti dobiček	38.3	38.3	38.1	44.1	45.5
dividenda	15%	15%	15%	17.5%	17.5%

Kosmatni dobiček se je v zadnjih letih stalno dvigal in je lani dosegel skoro 108 milijonov Din. Obremenitev po davkih pa se je lani ponovno zmanjšala za 5 milijonov Din na 25.5 milijona Din (družba je še leta 1926 plačala na davkih 37.8 milijona Din). Čisti dobiček se je povečal na 45.5 milijona Din in je bil za 7.2 milijona Din večji nego l. 1926 ali 1925. Pri tem pa je treba še upoštevati, da so lani odpisi dosegli izredno vsoto 19.6 milijona Din, dočim so v letih pred valorizacijo bilančnih investicij (pred l. 1926) znašali komaj nekaj več kakor 1 milijon Din letno. Kakor ni dvoma, da so bili odpisi pred valorizacijo bilance za pravilno amortizacijo naprav in za njihovo obnovo mnogo premajhni, tako je tudi jasno, da predstavlja znaten del sedanjih odpisov neizkazan dobiček, ki se tem potom spremeni v tiho rezervo. Za preteklo leto je družba izplačala 17.5 odstotno dividendo, to je 35 Din na delnico, kakor za leto 1928, dočim je znašala dividenda za leta 1924 do 1927 30 Din in za leta 1922 do 1923 pa 25 Din.

V bilanci so se dolžniki lani dvignili na 191 milijonov Din (predlanskem 172 milij.),

upniki pa le od 64 na 78.5 milijona Din. Produkcija kaže za zadnja leta naslednje gibanje:

	premog ton	cement vašonov	apno
1926	1,391.260	1797	1477
1927	1,585.345	2119	1253
1928	1,574.210	4123	1469
1929	1,957.640	4368	2070

Opozorilo podružnicam!

Savez bo izdal delavski pravilnik v posebni brošurici, katero bo dobil vsak član brezplačno. V kolikor bi hoteli tudi nečlani pravilnik, bomo prodajali brošure po Din 5.—. Prosimo, da nam podružnice sporoče koliko izvodov bodo rabile za razpodojo nečlanom, da bomo tiskali zadostno število.

U. S. Ž. J.

40 letnica Konzumnega društva

v Mariboru. — Proslava bo združena s praznovanjem mednarodnega zadružnega dne.

Mariborsko delavstvo slavi v soboto, dne 5. julija 40 letnico ustanovitve Konzumnega društva za Slovenijo. Ta proslava, ki bo združena s praznovanjem mednarodnega zadružnega dne, je predvsem namenjena ideji delavskega zadružništva, bo pa tudi istočasno oddolžitve tukajšnje delavstva pionirjem zadružnega gibanja v Mariboru.

Na proslavo, ki se prične ob 20. uri na vrtu Ljudskega doma (v slučaju slabega vremena pa v gostilniških prostorih), pridejo tudi gostje iz Avstrije.

Delavke, delavci, zadrugarji! Udeležite se tega pomembnega slavlja polnoštevno!

Zahvala.

Podpisani se tem potom iskreno zahvaljujem Ujedinjenemu Savezu Železničarjev Jugoslavije za nakazano podporo v znesku Din 150.—, katero vsoto sem prejel ob priliki upokojitve.

Ob tej priliki kličem kot 29 let organiziran železničar vsem organiziranim sodrugom: Vztrajajte v borbi, katero vodite s pomočjo naše organizacije za boljše življenske pogoje vseh železničarjev.

Slavec Karl,

član mariborske podružnice USŽJ, skupina I.

Lekarna Trnkoczy / Ljubljana / Mestni trg štev. 4

Zdravila

Poštni ček, račun 10.755

na recepte vseh bolniških blagajn.

Telefon štev. 2186

Zahtevajte povsod

CHABESO

Pazite na znamko
ORIGINAL CHABESO
ki se nahaja na vsaki steklenici!

Pokopališka vrtnarija

Pavel Šimenc
Ljubljana, Sv. Križ

Oskrbovanjem družinske grobnice in grobove celo leto.

Cvetličarna
Sv. Petra cesta 33

Za okrasitev dvoran pri različnih prireditvah se še posebno priporočam p. n. društvam. — Postrežba točna in solidna!

IVAN JAVORNIK
mesar in prekajevalec

Izdelovanje vsakovrstnih mesnih izdelkov ter pristnih kranjskih klobas

Ljubljana

Domobrnska cesta 7

Stojnica: Šolski drevored poleg Zmajevega mostu. Telefon 3157

Likanje moške ali damske obleke 18 Din

Moško, damsko garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, temeljito pošije, na željo napravi novo podlogo, tudi obrne, da je kot nova

WALLET EXPRESS
Ljubljana, Stari trg 19.

Po trudapolnem delu

je prvi pogoj
tečna in okusna hrana.
Zato uživajte s a m o
testenine



Dobijo se povsod!

Železničarji - kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu.



Kipi, reliefi, ornamenti, cerkevna in stavbna dela, umetni kamen, okvirji, mavzoleji, grobnice, nagrobni, javni spomeniki, ograjice, vaze, uklesavanje in zlatenje napisov, porcelanske slike, svetiljke, poprave itd.

FRANJO KUNOVAR, LJUBLJANA
POKOPALIŠČE SV. KRIŽ
kamnoseško-kiparsko podjetje